СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 225. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 26-го вересня 1936. — VOL. XLIV. No. 225. Jersey City, N. J., Saturday, September 26, 1936. THREE CENTS

ЛАНДОН ЗАКИДУЄ УРЯДОВІ РУЙНУВАННЯ ФАРМЕРСТВА

МИНЕАПОЛИС. — Ґубернатор Ландон, кандидат Републиканської Партії на уряд президента Злучених Держав, виголосив тут у Муніципальнім Авдиторіюмі, виповненім 11,000 слухачів, свою чергову кандидатську промову. Супроти близькости канадійської границі Ландон вибрав собі за тему справи фармерства, що в значній мірі залежать від вирішування урядом питань торговлі з сусідніми державами.

У цій промові Ландон виступав проти міжнародніх трактатів взаїмности, які Злучені Держави заключили з Канадою за адміністрації президента Рузвелта. Ландон казав, що ці трактати дуже шкідливі для інтересів американського фармерства, що вони його просто знищили.

Він обіцяв фармерам, що ставши президентом, закриє границі для довозу канадійських рільних продуктів.

ПЛЯНИ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ РУЗВЕЛТА.

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — На нараді Рузвелта, кандидата Демократичної Партії на уряд президента Злучених Держав, з провідниками цеї партії постановлено сконцентрувати політичну кампанію на околиці, положені на схід від ріки Місісіпі.

Тимсамим Рузвелт рішився не відвідувати вже західнього побережжя. Він виголосить головні промови в містах: Денвер, Омага, Шікаґо, в якомусь місті Нової Анґлії та в місті Ню Йорк.

ВЕТЕРАНИ ЗА ПЕНСІЇ ДЛЯ ВДІВ І СИРІТ.

КЛІВЛЕНД (Огайо). — Перед своїм закриттям конвенція Американського Леґіону ухвалила резолюцію за поведення кампанії за пенсії для вдів і сиріт по ветеранах світової війни.

ЗАКІНЧУЮТЬ АКРОНСЬКИЙ СТРАЙК.

АКРОН (Огайо). — На зборах страйкуючих робітників ґумового підприємства Ґудрича постановлено приняти контракт, який виробили представники юнії з представниками підприємства.

Тимсамим покінчено страйк, що захопив був коло 10,000 робітників.

ПЛЯНУВАЛИ ҐАЗОВУ ВІЙНУ ПРОТИ БУТЛЕҐЕРІВ

ВАШИНҐТОН. — На переслуханню перед сенатським комітетом для розсліду шпиґунства й провокації проти робітників подали свідки, що власники копалень твердого вугля рішені були боротися проти вугольного бутлеґерства при помочі ґазу.

Власники вуглевих копалень, говорили свідки, закупили були 7,500 ґазових бомб, які мали кинути в підкопи, зроблені вуглевими бутлеґерами. Комітет попав на слід цього заговору, довідавшися, що одно хемічне підприємство в Клівленді продало бомби вуглевим баронам.

ДОМАГАЮТЬСЯ 30-ГОДИННОГО ТИЖНЯ ПРАЦІ.

МІЛВОКІ. — Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, говорив у своїй промові на конвенції юнії машиністів, що заведення загального 30-годинного тижня праці в промислах полагодило би більшість промислових питань.

Він говорив, що це поклалоб кінець безробіттю. „Уряд не може завжди удержувати 10 міліонів осіб", говорив він.

ЗАПОВІДАЮТЬ НЕДОСТАЧУ МЕШКАНЬ.

НЮ ЙОРК. — На зборах Союзу Щадничих Банків один з банкирів доказував, що як поправа промислових обставин піде далі, то незадовго в краю буде відчуватися недостача мешкань. Він говорив, що поправа промислового руху викликує збільшення числа подруж, а це — наймання мешкань.

УРЯДНИК ПОСУДЖЕНИЙ ЗА КРАДЕННЯ ЛЮДЕЙ.

ЛИТЛ РОКС (Арканзо). — Велика лава присяжних суддів федерального суду постановила поставити на суд міського маршала Пола Пічера за нарушення закону проти рабства.

Як каже лава присяжних, цей урядник за кожним разом, як потребував робітників, арештував муринів на основі фальшивих закидів і заставляв їх працювати для себе як рабів.

ВЖЕ Й КУЛАЧНИЙ БОРЕЦЬ БУДЕ ГОВОРИТИ.

НЮ ЙОРК. — Джек Демпсі, бувший чемпіон боксерства найбільшої ваги, заповідає, що він виголосить у стейті Ню Йорк низку політичних промов за вибір президентом Рузвелта.

ЛЕТНИЧА КАТАСТРОФА.

НОРФОВК (Вірджінія). — Тут розбився літак американської воєнної фльоти. Один з летунів помер по дорозі до шпиталю, другий — уже в шпиталі.

ЮНІЯ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА РУЗВЕЛТА.

На конвенції юнії машиністів у Мілвокі ухвалено резолюцію за вибір президентом Рузвелта. Конвенція заявилася теж за становище виконного уряду Федерації у боротьбі між двома напрямками в Американській Федерації Праці.

СТРАШНА ТРАҐЕДІЯ ПРИ ЗУДАРІ ПОЇЗДУ З АВТОМ.

В місцевості Луісвіл, Квебек, товаровий сіпіарський поїзд наїхав на вантажний автомобіль, на якім їхали 40 мужчин. Удар поїзду автомобіль розбив і він запалився. Притім на місці згинули 17 душ, 5 поранених померли в шпиталі, а 12 налічено у шпиталях. Причиною катастрофи була неосторожність керманича авта.

РОДИННА ТРАҐЕДІЯ.

В містечку Барі, положенім пару миль від Торонто, трапилася голосна драма в домі Гната Онищука, 52-літнього робітника місцевої гарбарні. Оце в нападі хвилевого шалу він ухопив штабу й побив тяжко свою 19-літню дочку Олімпію. Коли на крик дівчини прибігла господиня дому, пані Литлджан, він і її побив залізною штабою. Прикликано поліцію, та з хвилею, коли поліція ставилась перед дверима Онищука, той двері замкнув і всадив собі великого ножа в груди. Тяжко раненого відставлено до загального шпиталю в Торонті, а дочку й господиню забрали до місцевого шпиталю. Онищука жде тяжке обвинувачення.

ХОТІВ ПИВА В БЮРІ ДОПОМОГИ.

Допомогова стація в Ню Торонто, Онтаріо, міститься в салі ветеранів. Приходять тут безробітні з ріжнородніми проханнями, але те прохання, що поставив допомоговому урядникові один безробітний, мало не вивернуло урядника на долівку з дива. Оце прийшов безробітний, що на допомозі, до салі і присів коло стола. Коли допомоговий урядник прийшов з черги до нього і запитався, чого собі бажає, той сказав собі дати дві склянки пива...

КРАЛА ГРОШІ В КОНСУЛЯТІ.

В січні ц. р. завізвали з Відня до Варшави урядницю польського консуляту у Відні, Анну Флекерову, й тут по переслуханню в суді її заарештували під замітом крадіжу двацять-кількох тисяч злотих на шкоду згаданого консуляту. Флекерова досі сидить у вязниці.

ВИБУХ ПЕТАРДИ ПІД ВЯЗНИЦЕЮ.

Під будинком судової вязниці в Мисловицях вибухла в ночі петарда і вирвала із завісів браму та ушкодила мур. Крім того вилетіли всі шиби у вязничному й судовому будинку. Здогадуються, що це діло комуністів, які хотіли заденмонструвати проти вязнення комуністичних діячів. У звязку з тим арештовано кілька осіб.

НЕМА КАНДИДАТІВ НА ДОБРЕ ПЛАТНІ ПОСАДИ.

На світі є велике безробіття, але навіть у цьому безробітті є добре платні посади, та нема на них кандидатів.

Недавно довідалися мешканці південно-африканського міста Блемфонтейн, що мішанець Леонард передчасно помер. Леонард мав дуже небезпечне, тому й добре платне заняття: „доїв гадюки". Себто він хапав гадюку за шию і наставляв їй скляну мищинку. Гадюка, кусаючи мищинку, випускала трійливу їдь, яку вливають до вигодування щіпянки, що хоронить перед укушенням гадюки.

Леонард був коло 50 разів укушений гадюками, але щіпянка його завжди охоронила перед смертю. Неґри говорили, що Леонард знається з чортом. Недавно на фарму, на якій працював Леонард, привезено нову гадюку, якої він ще ніколи не бачив. Тубилець, що привіз гадюку, звертав увагу Леонардові, що гадюка дуже небезпечна. Леонард здвигнув раменами і підніс покривку, в якій була гадюка. В одній хвилині мов стріла вискочила гадюка з кошика, вкусила Леонарда, і за дві секунди він не жив. Після того нема нікого, що хотів би робити ту роботу, хоча ця „посада" добре платна.

ФАРМЕРСЬКИЙ ХЛОПЕЦЬ ЗГИНУВ ТРАҐІЧНОЮ СМЕРТЮ.

У Формовет, Алберта, згинув траґічною смертю 14-літній хлопець, Іван Скроч, що пішов шукати коров на фармі свого батька. Коник, на котрім їхав згаданий хлопець, зноровився й скинув із себе хлопця, який, падаючи, зачепився ногою за стремя. Сполошений коник, гонячи, тягнув з собою по землі хлопця, кусаючи його та копаючи, поки він не згинув.

ГОЛОД СЕРЕД ЕСКІМОСІВ В АЛЯСЦІ.

Д-р Генрі В. Ґрейс, медичний пресвитеріянський місіонар, доніс американському урядові, що в ріжних околицях Аляски є загрожені голодом 500 ескімосів. Їм треба конче доставити поживу, бо інакше ті люди з голоду погинуть. Д-р Ґрейс доніс, що ескімоси їдять там траву, кору з дерев, свої черевики, а також здохлі звірята. Американський уряд зарядив вислати ескімосам поживу літаками з кораблів, які спішно відійшли до Аляски.

БАТЬКО ПРИПАДКОВО ЗАСТРІЛИВ ВЛАСНУ ДИТИНУ.

І. Стогун у Смокі Лейк, Канада, заміряючи вбити яструба на своїй фармі, припадково постріляв свойого 11-літнього синка Івана. Покаліченого хлопця відставлено до шпиталю у Редвей, де він поволі приходить до здоровля.

КОСТЕЛ У СЕРЕДНІЙ ЛЕМКІВЩИНІ.

9-го серпня ц. р. відбулось у Високій-Живці посвячення вугольного каменя під будову першого в середній Лемківщині римо-католицького костела. Досі віками там не було потреби костела, аж тепер вона є!

ХТО РОБИТЬ НАСИЛЬСТВА ПІДЧАС СТРАЙКІВ?

У Вашинґтоні на переслуханнях перед сенатським комітетом для розсліду страйколомних і шпіґунських орґанізацій виступали як свідки справжні професійні страйколоми. Вони признались, що мали припоручення починати підчас страйку преріжні насильства, щоб у цей спосіб провокувати страйкуючих робітників до заворушень.

ЖАХЛИВА ТРАҐЕДІЯ МАТЕРИ.

В Скерневіцах (Польща) наїхав особовий поїзд на віз, яким їхала Малґожата Цвек з шісьма своїми дітьми. Важаючи врятувати дітей, мати вхопила наймолодшу дитинку на руки й вискочила з воза, але попала з дитиною під колеса льокомотиви. Мати разом з дитиною згинула на місці. Пятеро дітвори тяжко ранені. Троє з них померло в лічниці.

СЕРЕДНЬОВІЧНІ ЗАБОБОНИ ЩЕ НЕ ПЕРЕЖИЛИСЯ МІЖ НАШИМИ ЛЮДЬМИ.

Перед поліційним суддею у Веґревил Ґор, Алберта, ставав Михайло Яремко за погрози родині Рурків. Суддя зобовязав Яремка заховуватися спокійно 6 місяців.

Причиною погроз Яремка родині Рурків було те, що Яремкові уроїлося, що жінка фармера Миколи Рурки спричинила чародійним способом параліж мязів у правій стороні його лиця. Обі родини жили у неприязні. Трапилося, що обоє Рурки вступили в часі непогоди до дому Яремка, де їх принято досить гостинно. Вони перебули там кілька годин. По їхнім відїзді появивсь у лиці Яремка легкий біль, а опісля параліж лиця. Лікарі у Веґревил та Едмонтоні сказали Яремкові, що згаданий параліж є цілком природнім явищем, спричиненим перестудою нервів лиця в часі зимна, й що він скоро перейде. Але ворожка сказала Яремкові інакше; відповідно до її слів, параліж лиця Яремка спричинила чарами жінка, що короткий час задержалася у домі Яремка. Він почав тоді слати всякого роду погрози родині Рурків, аж вкінці біль у лиці уступив. Це уступлення болю приписував Яремко впливові своїх погроз, які приневолили жінку відняти біль у Яремка.

ПОКЛАЛАСЯ НА ХІДНИК, ЩОБ НЕ ПІТИ НА ПОЛІЦІЮ.

Над раном у Львові на вул. Ягайлонській билися дві жінки, а більший гурт людей приглядався бійці. Надійшов постерунковий і розділив обі жінки, а тоді одна з них, якась М. Баран, зачала прозивати ріжними словами постерункового, а вкінці положилася на хідник та зачала верещати на все горло. Постерунковому вдалося насильно повести згадану жінку до комісаріяту. Проти поліцая, нібн в обороні згаданої жінки, виступив її приятель — швець М. Куртич. Його також арештували. По дорозі до комісаріяту він погриз постерункового в руку. Ось нічні сцени зі Львова!

СТАЛІН ТАКИ ХВОРИЙ

ПАРИЖ. — Вістка про тяжку хворобу Сталіна вже кілька разів облетіла світ і кожний раз совєтський уряд її заперечував. Тепер кореспондент паризького часопису „Матен" доносить з достовірного джерела, що Сталін таки поважно хворий. Він перебуває тепер у Грузії на Кавказі в товаристві пятьох найкращих серцевих лікарів. Політичне Бюро у Москві зарядило в листопаді ц. р. наради, на яких мають обговорити справи, звязані з хворобою, а то й зо смертю Сталіна.

ФРАНЦІЯ ЗАДУМУЄ ОБНИЗИТИ ФРАНК.

ПАРИЖ. — У французьких фінансових колах кружляють вперті поголоски, що вже в найближчому часі французький уряд обнизить внутрішню вартість франка. Уряд про те мовчить, а то тому, що це викликалоб велику спекуляцію, як теж утечу капіталу з Франції за границю. Кажуть, що Франція обнизить свій франк стільки само, що Англія обнизила свого часу свій фунт стерлінґів, а Америка доляр, себто приблизно на 40%.

ЗАВЗЯТІ БОЇ СЕРЕД ЕСПАНЦІВ.

МАДРИД. — На всіх фронтах в Еспанії вивязалися завзяті бої між революціонерами і військами уряду. Урядові війська відчинили шлюзи на ріці Альберч, щоб у той спосіб спинити наступ революціонерів. Цей маневр їм частинно вдався, бо вода дійсно захопила військові відділи революціонерів і хоч не наробила багато шкоди в людях, то замочила амуніцію та знищила обози. Біля Мадриду, Толедо, Більбао, Овіедо, Ґранади, Кордоби й Сараґоси ведуться завзяті бої.

ІТАЛІЯ ВИСЛАЛА УЛЬТИМАТ ЕСПАНСЬКОМУ УРЯДОВІ.

ГЕНДЕЙ (Франція). — Італійський уряд вислав еспанському червоному урядові в Мадриді ультимат у справі увільнення двох італійських горожан, арештованих недавно в Еспанії й поставлених тепер перед червоним трибуналом у Барсельоні. Ультимат говорить, що коли еспанці не випустять арештованих, то італійські воєнні кораблі зачнуть бомбардувати Барсельону.

ДУРЕНЬ ДУМКОЮ БАГАТІЄ.

МОСКВА. — Большевики, щоби „помогти" еспанському червоному урядові в його боротьбі з революціонерами, влаштовують по ріжних місцевостях шопки, в яких імпровізують боротьбу червоних з фашистами. У таких шопках бере участь велика маса людей. Очевидно, все виграють червоні.

НІМЦІ ВЕДУТЬ ПРОПАҐАНДУ ЗА КОЛЬОНІЇ.

БЕРЛІН. — Німці чимраз упертіше починають говорити про зворот їм тих кольоній, що побідні держави забрали їм по виграній світовій війні. На днях широко розгалужена німецька орґанізація „Кольоніяльна Ліґа" видала летючки, в яких уже безпосередньо домагаються від Англії, Франції та Японії зворот забраних кольоній. Летючки, очевидно, говорять, що ці кольонії забрано Німеччині „неправно".

ЧЕМБЕРЛЕЙН ПРО МІЖНАРОДНЄ ПОЛОЖЕННЯ.

ЛОНДОН. — Остен Чемберлейн, один з найповажніших англійських політиків, кількакратний міністер закордонних справ, опублікував низку статтей, у яких описує нинішнє політичне положення в Европі дуже чорними красками та передбачає в недалекому часі нову европейську війну. Він є тої гадки, що комунізм і фашизм, хоч своїм фільософічним наставленням собі перечать, вдержаться й тому обі ті струї повинні привикати до себе та годитися на обопільне існування. Всетаки він не дуже вірить, що до такої тихої згоди прийде; тому накликує Анґлію, щоб чимскорше узброювалася. Він каже, що Анґлія ні трошки не уступить зо своїх позицій й не скапітулює зо страху перед чужою силою. Також вона не віддасть Німеччині забраних кольоній.

РОЗРУХИ В ПАЛЕСТИНІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ.

ЄРУСАЛИМ. — Розрухи в Палестині, яких підкладом є ворожнеча арабів до жидів, тревають далі. Ці розрухи деколи прибирають форми фактичної революції. Цими днями вивязалася між арабськими повстанцями й анґлійською армією, яка тримає порядок у Палестині, справжня боротьба, в якій впали трупом 44 араби. А араби зістрілили анґлійський літак і ранили кількох вояків. Анґлія посилає свіжі війська до Палестини.

ДАЛЬШІ РОЗСТРІЛИ В МОСКВІ.

ЛОНДОН.—Англійський часопис „Дейлі Мейл" доносить з Москви, що там розстрілено дочку Троцького і її мужа Козлова. Також розстрілено бувшого начальника ГПУ на Кавказі, Панкратова, і бувшого начальника ГПУ на Уралі, Черниха, а далі публіциста Певснера, Унштейна й Елькіна. Також розстрілено кількох бувших консулярних службовців Бодаліна, Манцакекова, Улянова і Лоренца.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ПОЛІТИЧНУ ОСВІТУ НАРОДУ.

За старанням нюйорського великого щоденника „Ню Йорк Геральд-Трибюн" улаштовано в готелю Волдорф-Асторія так зване „форум для біжучих справ". Під „форумом" тут розуміється свобідне висказування своїх поглядів на поставлене аранжерами афери питання представникам усіх груп, що про цю справу забирають публично голос.

На порядок дня в останній день цього „форуму для біжучих справ" поставлено справу цьогорічних президіяльних виборів та запрошено до участи в „форумі" представників усіх політичних партій і партийок, що беруть цього року активну участь у президіяльних виборах. Аранжери „форуму" постаралися, щоб за кожну партію й партійку говорив передовсім самий кандидат цеї партії на уряд президента Злучених Держав. Давніше цього не можна було влаштувати, бо тяжко було зібрати всіх кандидатів в одно місце на один день. Нині винахід радія робить це можливим: як самий кандидат не може зявитися на промову, а не хотів вислати зо своєю промовою якогось заступника, він може говорити до „форуму" радіом.

І так говорили до „форуму": републиканський кандидат, Алфред Ландон; демократичний кандидат, Френклин Рузвелт; кандидат „Партії Злуки", Вилієм Лемке; комуністичний кандидат Бровдер; соціялістичний кандидат, Норман Томас; та соціялістично-робітничий кандидат, Джан Ейкен. У цей спосіб учасники „форуму" могли почути, що кожний з цих кандидатів уважає за головне політичне питання біжучої хвилі.

Президент Рузвелт у своїй промові, заки став відповідати на саме сутнє питання, зовсім слушно звернув увагу слухачів, — а цих радіових слухачів він певно мав міліони, — на саму ідею „форуму". Він заявив відразу, що „форум" не може мати на цілі заставити слухачів зміняти свої думки про важні питання біжучої політики. Ніякий кандидат не може сподіватися, що він своєю короткою промовою потрафить звернути для себе симпатії слухачів. Та, не зважаючи на це, „форум" сповняє велике завдання. Воно передовсім заставляє людей відноситися з толеранцією до людей інших поглядів.

Цеї толеранції доконче потрібно, бо без толеранції людина замикає собі мозок на всякі інші думки, а з часом перестає зовсім думати.

Подруге, „форум" заставляє людей бачити ріжні сторони справи. Себто, не дивитися на справу тільки зо становища своєї партії, або кляси, а розуміти теж становища й змагання інших партій і інших кляс. В цей спосіб „форум" причиняється до поширення політичної освіти народу, без якої, як звісно, всякий народ мусить упасти жертвою тиранії.

Тому Рузвелт каже: „Я люблю ідею „форуму". Добре булоб, щоб ми мали таких „форумів" більше та щоб вони вкрили цілий край".

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

(15)

— Тобі, Ганко, треба щоб купили черевики... — зненацька сказав він.

Вона кинула погляд на свої чоботи... — Хто мені купить? Тата забрали і може вбють, а дід не хочуть. Кажуть, грошей нема. Але чекай... Побачиш, які я матиму черевички в літі...

Далі Володько оповідає, як він з Німим минулої весни на отих он дубах шулічі кубла видирав, як дерся на височезне дерево, а шуліки хижі птахи. Як злетить на людину, очі може виклювати. А щож... Але він не дурний з голими руками лізти. Він узяв собі в Німого ремінного нагая, за пояс застромив ніж тесак і тоді підлазь, коли хоч.

Або яке нещастя трапилося з Хведотом. Вониж ходили по ліс шукати доброї берези на сік. У дерманських лісах нема беріз, а на чуже — не то, щоб боялися... Не хотіли мати клопоту... Ну його... Так він і каже: „Німий! А прорубуй но зарубину в клені. З клена також добрий сік". Німий рубає, розмахав сокирою і саме, як на-то-те, підлазить Хведот. Німий розмахнув узад сокиру і як пальосне Хведота... Прорізав в зуби...

— Ах! — скрикує Ганка. — і не зарубав?..

— Не зарубав, бо на щастя не попав лезом. Обухом мазнув... Геть чисто губи розмягчив...

Далі Володько згадує кілька геройських випадків з війни з угорцанами... Скрізь Володько герой, скрізь хоробрий, скрізь перший...

Але Ганка вірить. Чомуб їй дійсно не вірити, коли вона в зимі сама бачила, як Володько Фонові Гарбузі морду набив. А Фон же на цілу голову вищий від Володька, має пятнацять літ і ходить другий рік у третю групу. Бо Гарбуза не має кому пильнувати. Тато на фронті, а мама... Карпів батько Фанасько їхав до Гершка січку різати... Кулі на санях звязані старими посторонками. Один кінець посторонка з петелькою теліпався ззаду. Зі школи йшли школярі і почали чіплятися до саней. Назар, молодший брат Фона, якось попав ногою в петельку. Шабелян нагнав коні, петелька зашморгулася на нозі, шарпнула і Назар проїхався від Польонової хати аж до магазину на власній сідниці. Колиб ще дорога рівна, то ще сяк-так. А то груда замерзла... Кричав, як скажений.

А Фон-халера підбіг до Володька. То ти, каже, його пхнув і він попав ногою в петельку. — Брешеш! Я його не пхав! Він сам, шалапут дурний, вліз у петельку. — Не! То ти! Я бачив; То ти! Хоч, щоб я тобі наклав?... — і замахнувся на Володька. А Володько як підскочить і як мазне Фона. З одного, з другого! А Антон, що любив такі видовиська, на ціле горло репетує: бий! бий! бий Гарбузу! Ну й було сміху...

Цеж Ганка на власні очі бачила.

Алеж, Боже! Сонце не стоїть на небі. Володьку! Вже час до школи.

Бігли під гору, як могли. Душно. Обличчя розбарвились на рожево. Сині очі такі, як і небо. Піт на чолі, на носі... Фу!... Скільки не втирай руками, сочиться, мов з розсохлої бочівки.

Прибігли до школи. Увійшли разом. Очі всіх дітей направлені на Володька і Ганку. Учителька серед кляси стоїть і сміється. Вона щойно роздала дітям старі часописи, пуделка з пасти та коробки від папіросок, як нагороду за квітки. Всі раді, всі вдоволені.

На кожній лавці велитенські барвисті паперові шмати з картинами війни, реклямами годинників, музичних інструментів, книжок, зубної пасти, кольонської води...

А Володько з Ганкою стоять коло порога і учителька навіть не каже їм сідати на місце. Ганка така засоромлена, що зовсім забула за свої квітки. Володько руки спустив. У лівиці кашкета мне, обличчя палає, очі бігають по стелі, по старих вітхозавітних картинах на стінах, по помості...

— Аааа! Ну, мої мандрівники! Де це ви так забаралися? Ми вже тут радимося, щоб карету за вами післати.

— Ха-ха-ха! — регоче дітвора.

— А ондео Антон впевняє, що наш Володик почав зальотами займатись. Каже, що батько ніби на Трійцю женити його збирається...

— Ха-ха-ха! — регоче дітвора.

Володько ще такого сорому не переживав. Ганка вже реве. Він тільки тупцяє на місці...

— Ну, ну! Сідайте вже, прошу ласкаво, на місце, але за спізнення не дістанете нічого.

Володько пішов і мовчки сів. Уста його суворо і вперто затиснені. Часом по них ледь помітно пробігає здригання. Але зуби так міцно заціпнуті, що навіть не то плачем, а й колом не розважив би їх. Ганка замовкла також, лиш врядигоди схлипнула.

(Дальше буде).

СТОЛІТТЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ВІДРОДЖЕННЯ

(В ПАМЯТЬ МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА).

Ще час на національну манифестацію.

Так якось склалося, читаємо в старокраєвім „Ділі", що західно-українське громадянство так якби забуло, що живемо в часі, в якім минає сто років від перших проявів національного відродження галицької землі. Цеж у 1836 р. залунали по українських церквах у Львові **перші проповіди українською мовою**. Рік передтим появився „Голос Галичан", перший вірш, написаний живою українською мовою. А в грудні 1836 р. (з датою рік 1837) вийшла на західньо-українських землях **„Русалка Дністрова"**, перша книжка українською мовою та з українським змістом, що ввела фонетичний правопис. Отсе від появи цеї книжки зачинається в галичині довга й тяжка боротьба за права народньої мови в літературі. І тому саме появу цеї книжки вважається великою подією, бо саме з цею появою тісно звязане національне й літературне відродження галицької вітки великого українського народу.

Зазом з появою цеї книжки і започаткованим нею рухом є звязана т. зв. „Руська Трійця", себто імена Маркіяна Шашкевича, Якова Головацького й Івана Вагилевича. Як відомо, Яків Головацький змосковщився, а Іван Вагилевич спольщився; вірним започаткованій ідеї й українству остався з них трьох тільки **Маркіян Шашкевич**, автор славних „Псальмів Русланових" і „Веснівки", цеї й тут в Америці також популярної поезії. Виходилоб, що не тільки в старім краю, але і тут на іміґрації якось призабуто за цю подію як і за особу, звязану з відродженням галицької України. Коли мова про минувшину нашої іміґрації, то треба пригадати, що ми тут давно святкували торжественно згадку про першого пробудника галицької України. І не думаємо, що й теперішні 100-літні роковини літературного відродження Західньої України перейдуть в Америці безслідно. Навпаки, ми переконані, що ці великі роковини будуть вихіснувані на те, щоби поширити і поглибити українську просвіту в Америці, і то як серед старшої іміграції так і серед тих, що тут родились і виховались. Це буде добра нагода познайомити ширші круги нашої молоді з українською літературою, з тими страшними перешкодами, які їй кладено і які вона таки вкінці поборола. А закінченням цеї культурної праці могла би бути **велика національна манифестація**, получена з величавим концертом.

Що пропонують у Старому Краю.

У Старім Краю піднеслися голоси, що „Русалка Дністрова" появилася, щоправда, в грудні 1836 р. але з датою 1837 р. І вже те дає нам нагоду добре приготовитись до Великих Роковин, які можна цілком добре справляти в 1937 р. Пропонують, щоб наші наукові установи, як теж такі як „Просвіта", видали наново „Русалку Дністрову", як і твори Маркіяна Шашкевича, а далі наукові й популярно писані праці про відродження Західньої України. А далі піддають ще й таке, щоб у 1937 р. зааранжувати у Львові **Великий, Всеукраїнський, Манифестаційний Здвиг**, на якім були би присутні і делеґати з іміґраційних, українських осередків, а тимсамим і від американської України. Пропонують ще й виставити Маркіянові Шашкевичеві памятник.

Тяжко сказати, що з того всього буде здійснене. Бож, як відомо, відбутя наприклад народньої манифестації залежить у першу чергу від дозволу польської влади. Тому можна сумніватися, щоби було можливо відсвяткувати на рідній землі згадані Великі Роковини в такий спосіб, як дехто пропонує.

Та, як довідуємося з „Нового Часу", вже тепер підготовляється дещо таке, що буде виконане. Ось Національний Музей влаштовує виставу рукописів, документів і інших памяток з того часу та друків про Шашкевича і його товаришів. Богословське Наукове Товариство у Львові видає велику книжку проф. М. Возняка, де зібрано кілька розвідок про ті часи. Товариство „Просвіта" вже видало популярну книжечку про Маркіяна Шашкевича та приготовляє ще й інші популярні видання й концерт. До концерту в шану Шашкевича готуються теж музичні круги Львова.

Як бачимо, та праця є вже в ході.

А ЯК У НАС?

Покищо не видно ще заходів серед нашого громадянства, щоб і в Америці відсвяткувати ці Великі Роковини. Та, як уже сказано, ще досить часу, щоб узяти цю справу під увагу. Думаємо, що займуться нею теж і в нас наші музичні круги, а наше громадянство піде їм назустріч. Ми певні, що й церковні круги доложать рук, щоби було гідно відсвятковане імя священика-громадянина, імя Маркіяна Шашкевича, пробудника галицької України.

Одно відродження, а не два.

Святкуючи роковини появи „Русалки Дністрової", а з нею і роковини літературного відродження галицької України, треба завжди памятати, що є одна Україна, один український нарід і одно його літературне відродження, себто те, яке започаткував на Великій Україні **Іван Котляревський** своєю **„Енеїдою"**. Треба памятати, що Маркіян Шашкевич знав „Енеїду" і на неї покликувався. І цілком певно, що поява цеї останньої, як і поява багатьох інших українських творів у Наддніпрянщині, причинилась, як це слушно підносить С. Ю. Пеленський, до того, що вийшла в Галичині „Русалка Дністрова", написана живою народньою мовою. В тім давнім часі вже був живий, як і та часи, звязок між наддніпрянцями і галичанами. І тому т. зв. „галицьке відродження" не є чимсь відірваним, а тільки природним випливом того, що сталось у Великій Україні. Землі наші були тоді, як і тепер, розділені кордонами, але ті кордони навіть у тих темних часах не були настільки сильні, щоб розділити душу народу. І тому саме появу „Русалки Дністрової" не треба вважати якоюсь „галицькою" несподіванкою, а тільки природним, соборницьким відгомоном на те, що сталось у Великій Україні з появою „Енеїди" Котляревського, першого українського твору, написаного чистою і живою українською мовою.

І те треба ще памятати, що на ділі поява „Русалки Дністрової" не сповнила покладених на неї надій. Як відомо, поліція сконфіскувала книжку і розійшлося всього тільки 100 примірників. Та це не зменшує ніякої заслуги Маркіяна Шашкевича, бо, не зважаючи на те, сама поява „Русалки Дністрової" була дуже відрадним фактом, і історичним, бо ввела і в Галичині українську народню мову до літератури. Та хто знає, чи не важніше було тут і відродження національно-політичне, яке тоді пробудилось і яке звязуване з появою Шашкевича та яке в 1848 р. виявило себе тим, що репрезентанти галицької вітки українського народу заманифестували себе тоді по соборницькому, виразно, що вони, є частиною великого українського народу.

Чи і який ставити памятник Шашкевичеві.

Як уже згадано, в старім краю думають поставити Маркіянові Шашкевичеві памятник. І це теж не легка справа, коли зважимо, що десятки літ українське громадянство намагається виклопотати дозвіл на будову памятника Тараса Шевченка, але не може його добитися. Значить, що не може дістати дозволу на таке місце, яке булоб відповідне на памятник для генія України. Таке саме буде певно і з дозволом на памятник Маркіянові Шашкевичеві.

Та є ще друга перешкода. Ніхто не знає, як виглядав Маркіян Шашкевич. Нема ніякого його рисунку, ні ніякого образу, який віддавав би його правдиву подобу. А цей образ, який ми звикли бачити, увляє собою поправді цілком іншу особу. Теперішні видавці портретів Шашкевича користуються портретом покійного о. Лежогубського, відомого знаменитого провідника і визначного громадського діяча і патріота. Та це, на нашу думку, не є ніякою перешкодою. Навпаки, дасться тепер тим артистам, що будуть різьбити Шашкевича, змогу представити його ще краще, не як живу особу, але як ідею, як людину з вигляду уявлену, але правдиву щодо цих ідей, що звязані з її духовою діяльністю.

Як знаємо, в Злучених Державах уже поведено збірку на памятник Маркіянові Шашкевичеві, який мав би вирізьбити наш мистець Олександер Архипенко, а який мав би бути приміщений в Українськім Музею в Стемфорді.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЗНАМЕННІ ВІДВІДИНИ

„Новий Час" помістив статтю Павла Лисяка про відвідини Ґамлена у Польщі. У тій статті читаємо:

Ясна річ, що французький генерал поїхав до Польщі не тільки на те, щоб зїсти пару парадних обідів і зложити кілька традиційних вінків: на плиті невідомого жовніра у Варшаві чи на саркофагу марш. Пілсудського на Вавелі. Поїхав французький генерал до Польщі не прямо й найкоротшою дорогою через Страсбург і Німеччину, а „поза городами": через Швайцарію, Відень, Чехословаччину. І це теж знаменний факт.

Не без значіння є теж факт, що генерал Ґамлен приїхав до Польщі якраз тоді, коли головна польська опозиційна група, людовці, зааранжувала відому масову вічеву акцію. Загал не знає, а радше тільки може догадуватися про ті таємні нитки контакту, які йдуть від т. зв. „фронту морж" до ген. штабу в Парижі й назад. Доки жив маршал Пілсудський, вислідн відвідин кожного французького генералісима у Варшаві менш-більш згори могли бути відомі. Тому ніхто до них не квапився. Тепер, коли маршал Пілсудський є тільки забальсамованими мощами, що лежать у підземеллях Вавелю, ситуація настільки перемінилася, що бодай... можна балакати. А слова французького генерала сильні. Вони сильні не тільки самим своїм змістом, що тут говорить вожд наймогутнішої побідної армії на Заході, але й... акомпаніяментом. Французький генерал не тільки балакає, але й трясе калиткою. А положення Польщі таке, що вона не може до цього приємного для кожного людського вуха голосу гроша — не прислухатися.

Справу, що й казать, зааранжовано прекрасно. Большевики мовчать і вдають, якби їх ціла ця поїздка нічого не обходила. Сталін є в цьому щасливому положенні, що може „на розум" балакати з Польщею не сам, а за посередництвом такого спільника як Франція. І навіть без інформацій з джерел контррозвідки не важко догадатися про зміст цих балачок.

Положення Польщі є трудне й „делікатне". По своїй суті польська політика є наскрізь мирова й далека хочби від тіни якоїнебудь заборчости. Польща є цілком насичена щодо своїх політичних аспірацій і тільки бажала би присвятити всі свої сили для господарського розвитку держави. Якщо Франція, яка формально далі є союзником Польщі, хотіла би й з свого боку таку політику вести, ні би під егідою Франції й Англії повстати могутній дефензивний бльок європейських держав, який на довгі літа міг би забезпечити мир нашій частині Европи. Але Франція хворіє на „комплекс" Німеччини. Під впливом панічного ляку перед Німеччиною — Франція творить в Европі наявно офензивний протинімецький бльок, у якім тепер першу скрипку грають большевики. Стара, передвоєнна французька політика „окруження Німеччини" кинула Францію в обійми большевиків і тепер вже справи зайшли так далеко, що у Франції є могутні внутрішні сили, які самі, з власного почину, являються активними підголосками тієї політики. Панове Блюм і Кашен ідуть нога в ногу з большевиками не тільки в таких раціях, які перед війною казали те саме робити панові Пуанкаре в відношенні до царя Миколи II., цебто з титулу однакових міжнародньо-політичних рацій, але теперішні вожди Франції роблять це тому, що вони з ідеольоґічно - світоглядового боку, як члени т. зв. людового фронту, є однодумці большевиків. Не знати того, чи французький генералісимус балакав у Варшаві більше як француз, чи більше, як представник большевицької ліги. Не бачимо, історія вміє часом бути аж така дивовижна й химерна...

Під ніякою умовою Польща не може, хочби як хотіла, для вигоди й інтересу Франції, відкривати для большевицької армії свої кордони, дозволяти большевицькій повітряній фльоті перелітати понад польською державною областю, а перепускання польськими залізницями большевицького военного матеріялу настільки позбавлене всякого змислу, наскільки невідомо — для кого, на ділі, цей матеріял мав би бути призначений, коли згори віддає заложення, що на західних кордонах Польщі опере проти Німеччини якась большевицька армія. Словом: самостійна польська держава, хоче щоби Франція чи не, силою самого факту свого існування — відгороджує й тимсамим боронить Німеччину від большевицької атаки. Якби існувала самостійна Україна, вона таксамо охоронилаб Польщу від кожного нападу зі сходу. Дмовський і вшехполяки, які фактично робили версайський мир на сході Европи, а які ісповідували й ісповідують відому політичну засаду, що нема України, а є тільки Польща і Русь, щойно тепер збирають плоди тієї своєї політики. Це вони, ведені зоольогічною ненавистю до України, поставили Польщу між два могутні бльоки: німецький і большевицький.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРОПАДАЮТЬ ГРОМАДИ.

В „Свободі" з дня 14. вересня б. р. був допис з Гюстон, Тексас, про жалюгідні обставини деяких наших громадян, що сходять чи несвідомо навіки пропадають для українського імени. Авторові цих рядків ще свіжі вісти про немені трагічні обставини в Вілтон, Н. Д., та Чісголм, Мінн., де він мав нагоду побувати.

У Вілтоні був я на самий Великодний вівторок. Хоч які були сніги в тих околицях, то мене скортіло побачити людей в церкві. Заходжу. Церква виповнена, але майже виключно старими. Молоді майже не було. Відправляв якийсь „угроруський" старосвітський священик. Слухаючи його відправи, я мав враження, що це якийсь москаль. Співали дяки, але так невиразно, що годі було їх розуміти. Рухи людей були якісь дивні. В руках держали жовті свічки, такі грубі, що треба було їх в обидвох руках держати, а притім, що хвилини скапували від світла топлячийся віск до старої „таци". Так та „таца" ходила з рук до рук по цілій церкві.

Зміст проповіди: не переїдатися підчас свят.

Пішов я по місцевости і стрінув досить численну молодь. На запит, чому не були в церкві, одна дівчина відповіла, що в церкві все по старосвітськи, а молодь бажалаб бачити „модернішу" церкву. З тої причини багато нашої молоді ходить до місцевого польського костела, де, як кажуть молоді, „священик молодий і модерний".

Сумно почував я себе в такій громаді, де нема наших газет, відчитів, книжок. Все там безнадійно назадницьке, розсварене, розбите.

Чізголм це другий приклад, де громада являється на провалі. Байдужність, розбиття, загальна ненависть не лише віді́пхала молодь від старих, але роздробила та поріжнила родичів. Не диво, що й ця громада не може вдержати ні постійного священика, ні не може вести якої народньої роботи. Є там коло 100 українських родин, занятих переважно в копальнях залізної руди. Це поселенці переважно з ліського повіту. Та проте вони поділені на українців з греко-кат. церквою та кацапів зі своєю церквою, де проповідується московською мовою. І там теж молодь іде до чужих. Вона зовсім неосвідомлена. Ніде нічого не читала про Україну. З української преси я завважив „Свободу" і то тільки в публичній бібліотеці. Автор цих рядків у співпраці з деякими людьми старався заснувати гурток молоді. Та де лиш прийди до хати кликати молодь на збори, всюди спостерегли велику зневіру, неохоту і цілковиту безнадійність в успіх такої праці. Аж лячно було слухати деяких людей. Гурток з трудом зорганізували.

З провідних людей можна згадати А. Клодницького, Сороку, але ті два не можуть всього зробити. Перший з них був двічі „олдерменом" (радним) у місцевій міській раді; за останній раз він перепав через 9 голосів, спричинених таки „своїми" людьми, котрі з зависти не вибрали його до уряду. З молоді яких 4 піде тепер до каледж: три хлопці й одна дівчина.

Колиб так знявся який чоловік, або сталий працьовитий священик до обох з тих громад, то можеб ще що зробити, особливо з молоддю. Коли ж біда в тім, що постійних священиків не можна вдержати, а приватна людина не може знайти ніякого заняття, щоб можна там жити й працювати.

Пишу ці рядки не на те, щоб кого вразити чи руйнуючо критикувати. Навпаки, хочу звернути увагу нашим організаціям та впливовим людям, щоб запобігли лиху, поки час. А винародовлююча ґанґрена кидається не лише на дальш віддалені громади, але й на ті, що положені ближче українських центрів, на сході.

Ф. Луців,
Чісголм, Мінн.

Джентельменство.

Схвильований директор до касієра:

— У касі недостає десять долярів! Ніхто крім мене й вас не має ключа від каси.

Касієр: — То чудово, вложім назад до каси по пять долярів і не говорім більше про те.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збори Центрального Комітету Українських Національних Товариств.

Дня 9-го вересня ц. р. відбулися звичайні піврічні збори Центрального Комітету міста Ню Йорку. На збори явилось багато більше делегатів як звичайно. Ціллю зборів було уложення пляну праці на наступний півріk, а зокрема пригото̀ва традиційних свят: як Листопадове Свято, Свято Злуки Українських Земель та свято Шевченка.

По полагодженні звичайних урядових формальностей, як здавання звітів рекордовим секретарем, фінансовим секретарем та касієром, приступлено до обговорення біжучої праці.

Як кожного року, так і цього рішено відбути такі свята: Листопадове Свято в дні 1-го листопада, Свято Злуки Українських Земель в дні 31-го січня 1936 р. Свято Шевченка в березні (точна дата буде подана пізніше). Всі заходи, звязані з цею справою, передано під опіку екзекутиві Комітету, яка має доложити всіх старань, щоб свята ті випали достойно й успішно.

Всі українські національні товариства в Ню Йорку й околиці повинні стриматися в тих днях від усяких імпрез, а натомісць причинитися своєю співпрацею до гідного відсвяткування згаданих свят.

На засіданні був приявний також п. Михайло Дудра, відпоручник львівської Просвіти. На його просьбу Комітет рішив відбути ще свято Просвіти, з якого дохід призначений на Тов. Просвіта у Львові. У виконанні програми має помагати 1-ший відділ Організації Оборони Лемківщини в Ню Йорку. Свято це відбудеться 27-го грудня б. р.

По вичерпанні програми п. Михайло Пізнак реферував справу злаждення статистики українців-горожан міста Ню Йорку. Постановлено поробити відповідні заходи в тім напрямі.

На бажання секретаря Комітету, п. Володимира Душнича, який є обтяжений іншою працею, назначено п. Ковальчика помічником рекордового секретаря.

Секретар.

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ІЗ СЕЛА СЛОБОДА, ПОВІТ ЯРОСЛАВ, У ГАЛИЧИНІ.

Односельчани у Філядельфії з малої української громади Слобода, повіт Ярослав, одержали з рідного села листа, в якім наші браття прохають допомоги для збудування Українського Народнього Дому в селі.

Ми склали у Філядельфії комітет, до якого входять: Іван Дуда, голова; Катерина Яріш, секретарка; Яким Воробель, скарбник; Михайло Воробель і Марія Боднар, контрольори.

Цей комітет займеться збіркою по хатах, а якби до кого з односельчан чи сусідів не зайшов, то хай пришле від себе жертву на подану адресу.

Загалом апелюємо до всіх щирих українців і українок в Америці, щоби бодай маленькою лептою допомогли громаді Слобода поставити Український Народній Дім.

Посилати на адресу:

Mr. John Duda
1601 Lawrence St., Philadelphia, Pa.

Оце подаємо лист із Слободи:

Дорогі Браття й Сестри в Америці:

Виділ читальні Просвіти у Слободі, повіт Ярослав, рішив збудувати у своїй громаді Народній Дім. Наше село маленьке, складається заледви з 60 нумерів, і то між нами є ще такі, що їх праця просвітна цілком не інтересує, й не хочуть приняти клича „Геть з темнотою", „Хай живе Просвіта".

Тому справа ішла дуже важко. Отже звертаємось до Вас всіх братів і сестер, що живете далеко за морем, будьте такі ласкаві поспішити з поміччю, що Ваша ласка, на будову Народнього Дому, бо ми самі не всилі його збудувати. Хоча маємо на початок кількадесять злотих, то це все дуже замало.

Дорогі Браття й Сестри, котрим колись прийдеться переїхати поміж сусідні села, то мало є таких, щоби в них не було Народнього Дому. В таких домі містяться ріжні українські установи, як читальня, кооператива, руханково-пожарниче товариство й інші, а в нас аж серце болить, що не маємо нічого. Заледви третій рік основана читальня, й то міститься у приватній хаті. Але якби ми хотіли дати які вистави на збільшення бібліотеки, то нема де. Ми мусимо давати свою кріваву́ю жидові, котрий привозить дешеві товари, а бере високі ціни.

Маємо людей, котрі є свідомі і підіймаються із сну й питають себе, чому так має бути. Чиж ми не можемо самі над собою запанувати? А як самі не можемо, ідім за море до своїх братів і сестер по поміч, а маємо надію, що Ваші серця не позволять нам так жити в безпросвітку, що поспішите для нас з поміччю, що й чия ласка.

Дорогі Браття й Сестри! Не звертаймо уваги на те, чи хто наддністрянець, чи полтавець, чи лемко, всі ми браття й сини одної поневоленої неньки України, всі повинні собі спільно помагати, бо в нас всіх одна козацька кров. Ми повинні мати всі одну мрію, ми повинні мати одного духа й один запал і одно змагання, бо під таким національним і просвітним кличем дійдемо до поправи нашої лихої долі.

Ми, громадяни села Слободи, рішили будувати цей дім не тому, щоб молодь мала де потанцювати, але на освідомлювання молоді. Наші гнобителі хотять нас придавити всіми способами й не хотять нам дати сонця просвіти. Та український нарід не хоче зістати позаду, але всіми силами допоминається свого.

Наше село бідне хотілоб мати бодай свій дім на те, щоб виховати наше молоде покоління в національм дусі і щоб наші діти в цім домі набирали одної ідеї й одного братерського духа, та щоб в цім домі за прикладом старших свідомих людей гартували свої молоденькі серця.

Тож просимо, не жалійте хоч маленьких датків, бо це дасьте свому народові, своїм дітям. А Ваші імена наша історія запише золотими буквами, що будуть переховані й колись будуть читати Ваші внуки і спімнуть добрим словом своїх дідів, що дбали про добро для своїх дітей і внуків і стали фундаторами цього дому.

Всіх жертводавців просимо підписатися власноручно, з якого села і повіту, і яку хто суму жертвував на будову Народнього Дому в Слободі.

Виділ читальні в імені цілої громади вже згори складає за жертви щиру подяку.

ПРИПАДКОВО КИНУЛИ ГОРІЮЧУ ҐАЗОЛІНУ НА РОБІТНИКА.

Джеймс Мек-Тейвіш, 76-літній вдовець з дистрикту Гірвін, Саскачеван, перемінився у живий смолоскип, коли робітники відкинули бляшанку з горіючою ґазоліною і припадково поцілили його. Старець помер у шпиталі від попечень. Робітники попекли собі руки, коли старалися стягнути горіюче одіння з нього.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

CONVENTION SIDLIGHTS

By Jay Kay

The enjoyment of a congress is never complete until we take stock of the mirthful occurrences after business hours.

In the first place the fourth floor was the Ukrainian village with higher-ups on the fifth and the tenth.

Saturday night after the Welcome Dance, the fourth floor resembled Fifth Avenue and 42nd Street . . . all the Ukrainians walking up and down, paying social visits нашим людям.

What Detroiter was the self-appointed house detective trying to keep order on that fourth floor . . . while he himself held more than his capacity of watery peace offering?

Mr. Panchuk found it impossible to get some sleep and was forced to leave the hotel Sunday nite in search of it.

One Buffalo citizen felt cold on that hot Saturday evening . . . he donned a blanket, visited all rooms carrying some of that watery peace offering. He requested you to say "Ah," then declared you a membah.

Knock, knock. Who's there? Під. Під who? Під перину.

What cute brunette from Maryland deride the alleged infatuation of a certain male for blondes.

Mr. Shumeyko, the retiring (that's all he did was retire on time each nite) president didn't lose his trousers this year but he was late to the banquet just the same.

Room 421 saw the reliving of a scene in the Marx Brothers' "A Night at the Opera" when no less than fifty persons trooped in to call on Mr. Danielson. Tony Shumeyko aided in the evacuation of the army when Mr. Danielson pleaded that he had to complete a speech.

But most of them found haven in 407 just as Tony Shumeyko was about to hit the hay. This time pleas were futile . . . even though Tony got on his knees.

Did the rendition of operatic arias in 407 awake anyone Sunday morning? Ella figlia del amore . . . ella figlia . . . etc. . . .

Mr. Kurlak, N. Y., called all rooms informing them he was the manager and that he was receiving complaints . . . until the operator cut him off and reproached him.

Miss Bodnar had a cute хустка in which she slept . . . and her pajamas with Ukrainian embroidery was quite effective.

Why did three of the eight girls in a certain room on the fifth floor always run to the bath when someone knocked on the door? . . . Their grouping of the five beds in the room comfortably accomodated the eight — if only the management knew.

The Cleveland contingent wasted no time in campaigning to bring the convention to their fair city next year.

P. S. The convention will be held in Cleveland next year.

A hick from Detroit brought along a cow-bell to make the boys feel at home in the city.

Sunday evening just before the banquet, Room 1011 seemed to have been hit by a tornado. Everything was in a turmoil . . . an innocent bystander was blamed. We wonder if they still have to have their backs powdered.

Room 528, the den of the Fuffalo delegation, was the center of hilarity Sunday nite. H'ya Eddie. Say "Ah."

Here's one knock. Who's there? Pan. Pan who? Panchuk for president.

What rejuvenated "has-beens" thought they could get away without training and were soundly trounced on all sides in the track meet?

Mr. Kuba, 231, of Palmerton, Pa. did some great stepping in the meet.

The four man track team from Toronto was hard to shake off. They garnered at least seven medals and placed third in the point score.

The New York table at the banquet had a big city air about it. Plenty of noise.

Are the lights in the Ukrainian Hall always kept that low?

Did anyone else notice Miss Zinn's charming smile?

Great banquet. Speeches eliminated, and those delivered were short and to the point.

Did the Detroiters pay their hotel bills as Papa Panchuk instructed?

Our hat goes off to the Convention Committee and the Olympiad Committee in their grand handling of the whole affair. They deserve a vote of thanks. Only one thing was overlooked . . . not enough of Ukrainian dance music.

The greatest thrill was the large illuminated sign in City Hall's southern facade welcoming the Ukrainian Youth's League.

ACT NOW!

The fourth Ukrainian Youth's League of North America Congress held at Philadelphia was a success. It not only functioned in a harmonious manner but it further substantiated the fact that the section of the Ukrainian-American youth represented therein was wholly controlling its own policies.

The free discussion indicated that the topics presented were interesting. It showed that the delegates and guests were really their trying to solve the problems which were confronting them in their individual lives.

In addition, friendships formed at previous congesses were renewed and strengthened; new ones were formed. The glamour of new sights and new faces had their usual effect. The social program was well conducted and due credit must be given to all those who worked so hard to make the Youth Congress what it was.

The swimming and track and field championships for the first time brought in a new healthy unifying element into the national movement. It certainly was a warming sight to see these boys vie against each other in a clean way.

A result of the Congress which is already noticeable is the realization of greater harmony in local circles. Many of us realized that petty ambitions have no place in working towards the better integration of the second generation in the American scene. Co-operation should improve if such attitude is continued.

With the coming year the Youth League must be helped. Financially it must be shoved ahead. In our locality means of helping the Youth League achieve a greater sense of security have already been discussed.

Why not let us all get together and help the Youth League grow in strength and wisdom. Let it non-partisan, non-sectarian policy be continued and reinforced. Send in your club names to be enrolled in the Youth League if you have not become a part of it already. New ideas, suggestions of constructive merit, are always welcome we are sure by the officers and members of the League. This is the movement of the youth. It needs the support of all thinking American-Ukrainians. Why not try to find something about it by writing in to the officers or member clubs or sending yourselves to the finest place you can do next Labor Day week-end — to Cleveland, Ohio where you will meet some of the young American-Ukrainians whom it will be your irreparable loss not to have met.

Won't you help yourselves by talking this appeal over and acting now? Remember we have only a definite and limited number of years until our opportunity to act is over. Then when we work out the balance sheets of our individual, local and national American-Ukrainian life what will it be? The decision must be made by all of us now. What will it be? Won't you act?

JOHN ROMANITION.

BALTIMORE UKRAINIANS IN CONSTITUTION PARADE

On Constitution Day, which was widely celebrated in Baltimore, the different patriotic groups and societies were very widely represented. Among them was the Ukrainian group, headed by M. Fichinsky, especially invited to take part in the excersises by the city authorities. All the Baltimore Ukrainians including the Ukrainian Dancing Club cooperated to make the Ukrainian part of the parade a very striking sight. Heading the parade was the Three-Teeth Flag* on which appeared in large letters the word "Ukrainian." It was followed by close to one hundred Ukrainian marchers, including children and young people.

MARIE RAKOCZY.

* See "Ramblings of a Word Hunter" — Edit.

THE Y. U. D. C. REORGANIZES

The Young Ukrainian Democratic Club of New York City was reorganized at the regular monthly meeting held on Monday, September 21, 1936, at the club rooms at 59 St. Marks Place.

The new officers wish to announce that the club's social program will get under way promptly, also that all members will meet at the club rooms on the usual Monday night.

Any person who is interested in joining the organization may do so by familiarizing herself or himself with the club's program and activities at its headquarters at the above address.

It is with very high enthusiasm that the officers and the members look forward to a very bright future for the club in the ensuing year.

A. WIBEY, President
W. MARTINEC, Treas.

НОВА СИЛА НА ОСЛАБЛЕНІ ОРГАНИ.

Новий НУГА-ТОН, тепер науково укріплений ВІТАМІНАМИ A і D, побуджує ослаблені органи. Це знаменитий шлунковий тонік, що поправляє апетит і додає напряму. Управильнює шлункові рухи і кишкові соки. Діяння НУГА-ТОН на серце спричинює більшу енергію у виконуванню ріжнородних функцій. При видужуванню з хвороби чудовий тонік. Спробуйте новий НУГА-ТОН, тепер посилений ВІТАМІНАМИ A і D. Переконайтеся самі про вартість нової сили в тім тоніку. Успіхи гарантуємо, або звертаємо гроші. Продають усі аптикарі.

На затвердження беріть УГА-СОЛ—ідеальний прочищувач. 25 ц. і 50 ц.

Ріжниця.

Між колишніми й теперішніми часами є така ріжниця, що колись видавали гроші, не рахуючись, а тепер рахуються, не видаючи.

— Скільки коштує цей одяг?

— А чи ви хочете платити готівкою, чи на рати?

— А яка ріжниця?

— За готівку коштує пятьдесят долярів, а на рати сто, причому половина платна готівкою зараз.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(14)

Тарзан нишком бажав собі, щоб його приняли чорношкірі як втілення безсмертного духа. Це дуже булоб йому на руку в його розшуках слідів хижацької смерти. Одначе Собіто, той сам, що то хмурився, коли Орандо представляв Тарзана, думав собі інакше. Він сам був чарівником. У Тарзані він відразу побачив свого суперника.

Собіто надувся й прибрав на лиці горжественний вираз, який ще гірше опоганив його вже й так обридливе лице. Він збирався на відвагу, щоб у присутності всіх здемаскувати Тарзана й доказати, що він зовсім не є чародієм, чи духом. Маленька мавпочка Нкіма, яка ненавиділа усіх людей крім Тарзана, верещала з цілої сили, вихвалюючи силу Тарзана.

Вхопившись карку Тарзана вона кидала проклони на чорних, очевидно з переконанням, що тих проклонів крім Тарзана ніхто не розуміє. „Він вас усіх побє, ви чорні нездари!" — кричала Нкіма. „Усіх! Відкрутить вам голови як оріх від галузки". Тарзан, слухаючи цих перехвалок маленької мавпи, не видержав і на голос розсміявся.

Собіто думав, що Тарзан, відгадавши його гадки, насміхається з нього. Його серце закипіло гнівом. Чорні, що стояли довкруги, бачили його здавлений гнів і були задоволені з того. Вони дуже ненавиділи свого чорного чародія, який обходився з ними дуже жорстоко. Собіто не видержав і сказав, погрожуючи: „Я тебе здемаскую".